

Cinema i Drets dels Infants

PROMESSES

Principi 10: L'infant ha de ser protegit contra les pràctiques que puguin fomentar la discriminació racial, religiosa o de qualsevol altra mena. Ha de ser educat en esperit de comprensió, tolerància, amistat entre els pobles, pau i fraternitat universal, i amb plena consciència que ha de consagrar les seves aptituds i energies al servei dels seus semblants.

Objectius generals

- ✚ Afavorir el coneixement dels drets per part dels joves. Il·lustrar la declaració i procurar que s'interioritzin els drets dels infants, fent els estudiants més sensibles a les seves violacions, tot partint d'una metodologia que afavoreix l'empatia i la comprensió de l'altre.
- ✚ Procurar-los competència cinematogràfica, donant-los l'oportunitat de veure un cinema de qualitat i d'estils ben diferents que els ajudaran a afinar el seu propi gust i els pot servir d'introducció a una educació de la imatge.

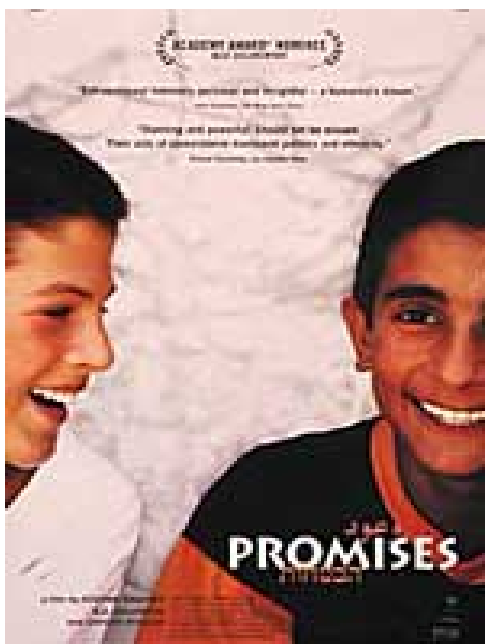
Objectius específics

- ✚ Descobrir el sentit del desè dret de la Declaració, tractant especialment la discriminació de qualsevol gènere i també a comprendre com és difícil i necessari educar els infants en la tolerància.
- ✚ Aprofundir sobre un gènere cinematogràfic de gran puixança com el documental, que se situa entre l'espectacle i la informació. És el gènere que més clarament convida a la reflexió.

PROMISES

PRESENTACIÓ DE LA PEL·LÍCULA

Fitxa tècnica i artística

Títol original: *Promises*

Direcció, guió i producció: Justine Shapiro i B.Z. Goldberg

Codirecció i muntatge: Carlos Bolado

Interpretació: Moishe Bar Am, Faraj Adnan Hassan Husein, Mahmoud Mazen Mahmoud Izhiman, Daniel Solan, Yarko Solan

Càmera: Yoram Millo i Ilan Buchbinder

Disseny de so: Rogelio Villanueva

Grabació de so: Carlos Bolado, B. Z. Goldberg i Justine Shapiro

Consultor i investigador: Stephen Most

Producció executiva: Janet Cole

País i any: Estats Units, 2001

Durada: 110 min.

Qualificació: Apta per a tots els públics

Escenes del DVD

1. Yarko i Daniel	10. Visita a la presó
2. Mahmoud	11. L'escola
3. El barri jueu	12. Víctimes
4. Sanabel	13. Odi
5. Faraj	14. Contactes
6. Un any després	15. La trobada
7. Deixar Cisjordània	16. Conclusió
8. Religiosos	17. Dos anys després
9. Camps de refugiats	18. Crèdits finals

Resum

Aquest documental ens explica la història d'un grup de nens i nenes palestins i israelians que viuen tan sols a vint minuts de distància entre ells però que habiten en mons radicalment diferents. Set nens i nenes d'entre 9 i 13 anys relaten quines són les seves experiències i visions del conflicte palestino-israelià.

Entre els anys 1997 i 2000, Justine Shapiro y B.Z. Goldberg van entrevistar set nens palestins i israelians, que van arribar a conèixer-se entre ells.

Els nens israelians i els nens palestins no saben res els uns dels altres. Cadascú viu en un món que apareix enfrontat a l'altre, amb grans dosis d'odi, de por i de ressentiment, que els transmeten els seus pares i el seu entorn.

A través del documental el seu director tracta d'explorar els odis i les creences inculcades des de petits a aquest grup d'infants, així com el diferent mode de percebre el conflicte que enfronta els seus pobles des de fa anys.

Dos anys més tard, els nens, ara de 13 i 15 anys, comparteixen el seu punt de vista sobre "l'altre", els seus pensaments, la possibilitat de conèixer-se i els seus somnis per al futur.

Podeu ampliar informació a: <http://www.promisesproject.org>

Nota pel professorat

Per ajudar a seguir les distintes entrevistes donem alguna informació sobre els nens i nenes que participaren en aquest documental:

NENS I NENES ISRAELIANS

Yarko i Daniel són dos bessons, de família laica, que viuen a Jerusalem. Són nets d'un polonès supervivent dels camps de concentració. Van a l'escola amb autobús. Juguen a Voleibol.

Moishe. Fill de jueus ortodoxes, viu a la colònia israelí Beit El, a l'oest de Jordània que és un assentament fortificat. Té un discurs d'extrema dreta simple: "Déu va donar a Abraham la terra però els àrabs van venir i ens la van prendre". Té una germana, Raheli, impregnada dels hàbits i costums ortodoxos. "Déu ens ha promès la terra d'Israel, i els àrabs ens l'han pres. Al Gènesi està escrit que Déu va dir a Abraham, el nostre avantpassat: "Et donaré a tu i als teus descendents la terra de Canà. Després d'Abraham va venir Isaac i Jacob. El nom d'Israel prové justament de Jacob".

Shlomo. De família ultraortodoxa viu al barri hebreu de Jerusalem. Fill d'un influent rabí Amèrica estudia la Torà 12 hores al dia en una escola religiosa per poder dedicar-se a la vida a la qual està destinat: la vida religiosa.

NENS I NENES PALESTINS

Mahmoud. Àrab pèlroig d'ulls verds, que viu a Jerusalem. La seva família té un negoci de cafè i espècies en el barri, són musulmans de Jerusalem des de tres generacions. Aprèn l'Alcorà en el col·legi i defensa que a l'Alcorà està escrit que la terra és dels palestins i no pas dels hebreus.

Faraj. Refugiat palestí que viu al camp de refugiats de Deheishe. Musulmà partidari de Hamàs, potser perquè als cinc anys va veure com un soldat israelià matava un amic seu.

Sanabel. Refugiada palestina de família benestant i secularitzada (no porta vel ni fa cap al·lusió a la religió). El seu pare, que era periodista del Front nacional d'Alliberació de Palestina, és a la presó, sense previsió de judici. Li agrada la dansa.

Aquesta pel·lícula també permet de plantejar qüestions sobre la infantesa, el fanatisme, la identitat, els fonamentalismes, la convivència, la pau, l'odi, les polítiques de l'orient mitjà, etc.

Com visualitzar la pel·lícula

Veure tota la pel·lícula. De l'1 al 5 tot seguit, i les altres parts segmentades segons les possibilitats de temps i ritme d'aula.

PARLEM DE LA PEL·LÍCULA

◆ Activitats prèvies

- Buscar al diari del dia o de la setmana alguna notícia relacionada amb el conflicte israeliano-palestí i comentar a l'aula com deu afectar als infants d'ambdós estats.
- Representar amb mímica com deu ser anar en un autobús o metro amb por d'un atemptat. Com et sents per dins i com actues per fora?
- Podem explicar en què es diferencia un documental d'una pel·lícula?

Aclariments conceptuals

- Abans de veure la pel·lícula, aclarir el sentit aquests conceptes que se solen barrejar a la pel·lícula tot fent una recerca que podem plantejar a partir de grups de treball:

Àrab

Musulmà

Palestí

Jueu

Hebreu

Israelità

Mur de les lamentacions

Colònies

Algunes informacions bàsiques

- **Camps de refugiats:** A la pel·lícula es fa referència al camp de Desheishe que acull més 11.000 palestins que van haver de deixar les seves terres, vençuts pels israelians el 1948.
- **Intifada:** Forma de lluita nascuda en els camps de refugiats. A base de pedres i fones, especialment protagonitzada per infants.

◆ Títol i caràtula

- Què significa el mot "promesa"? Explorar mitjançant exemples el sentit del terme i veure quina aplicació en faríem en el cas que ens ocupa.
- Després d'observar atentament la caràtula preguntar-nos: Què ens anuncia la caràtula del film?

◆ Fitxa d'observació

Tal com suggerim a la proposta de visionat, repartir els personatges i fer que cadascú segueixi les seves intervencions: com és, qui és, que li agrada, com se sent, quines coses diu, com el qualificaríem ideològicament.

Es posen en un sobre tants noms de personatges com alumnes d'aula tenim i cadascú agafa un paper en secret i al llarg del visionat va anotant aquells trets que li semblen rellevants per a poder-ne fer un retrat escaient.

ISRAELIANS

Yarko
Daniel
Moishe
Shlomo

PALESTINS

Mahmoud
Faraj
Sanabel

Quan s'ha acabat la pel·lícula s'ajunten els qui tenen el mateix nom i posen en comú les seves observacions.

PARLEM DE LA PEL·LÍCULA

◆ Bateria de preguntes

- Respondre a aquestes qüestions:
  - Què diu aquest film sobre els infants jueus i palestins?
  - Creus que avui dia hi ha la mateixa situació a l'orient mitjà? Ha millorat o ha empitjorat?
  - Quin paper té la religió en el conflicte que es descriu?
  - T'has posat a la pell de cadascun dels personatges?
  - Com creus que haguessis reaccionat tu en cada cas?
  - Quin sentiment et provoca l'actitud del personatge que t'hagi tocat de seguir?
  - Quantes vegades s'apel·la a una argumentació religiosa per a justificar les pretensions territorials?
  - Quins dels protagonistes t'han semblat més convincents?
  - A què fa referència el títol de "Promeses"? Creus que té un final optimista?
  - Quin altre títol posaries a la pel·lícula?

◆ L'acció: L'espai i el temps

- Entre quins anys transcorre l'acció de la pel·lícula?
- On passa l'acció? Descriure els llocs geogràfics on passa l'acció

Geografia

Estudiar en un mapa clar quina és la situació dels estats d'Israel i Palestina. Comparar els diferents moments d'evolució del mapa i sobretot actualitzar-lo a partir de les noves notícies dels diaris o a través d'Internet.

Història

Pàgines web on es pot trobar informació sobre la història del conflicte:

www.ub.es/solidaritat/observatori/palestina

www.pangea.org/unescopau/img/programas/educacion/mundo

Política

- Com es diuen els actuals presidents d'Israel i de Palestina?
- De quins partits polítics són?
- Quins són els partits més importants d'ambdós estats?
- Quins dels partits o faccions dels dos estats són partidaris de la lluita armada?
- Quin ha estat el darrer conflicte palestino-israelià que han anunciat els mitjans?

♦ Els personatges

Identificar els personatges

Una vegada vista la pel·lícula posar-se d'acord els distints grups, per a descriure cada personatge tenint en compte algunes qüestions:

- Com són físicament?
- Com és la seva família?
- Com són psicològicament?
- Quines afeccions tenen?
- De què tenen por?
- Què volen ser quan siguin grans?
- Es religiós o no?
- Quines opinions polítiques tenen?

• Com són els personatges principals?

Buscar els adjectius que millor descriuen els personatges i completar el quadre:

<u>Descripció física/Descripció psicològica/Afeccions/Posició política/Religió</u>				
ISRAELIANS				
Yarko				
Daniel				
Moishe				
Shlomo				
PALESTINS				
Mahmoud				
Faraj				
Sanabel				
* AJUDA				
Trets físics				
Algunes observacions que es poden fer:				
-Aspecte físic general: alt, prim, ros, fort,				
-Com gesticula, com es mou: elegant, nerviós,				
Trets psicològics				
Buscar entre aquests adjectius algun que vagi bé per a usar en la descripció dels personatges:				
Bondadós	Perseverant	Generós	Humil	.....
Calmat	Solidari	Indiferent	Obedient	.....
Tolerant	Ordenat	Impacient	Colèric	.....
Pacient	Voluntariós	Sincer	Respectuós	
Delicat	Amical	Amable	Apassionat	

Qüestions sobre els personatges

Per a treballar primer individualment i després en grup:

- De quin dels personatges series amic i de quin no i per què?
- Quins valors i contravalors representen els distints personatges del film (es pot posar una llista de valors positius i negatius: solidaritat, tendresa, estimació, tolerància, intolerància, comprensió, incomprensió, generositat, amistat, patriotisme, fermesa, pietat, empatia, simpatia, antipatia, etc.

Yarko
Daniel
Moishe
Shlomo

Mahmoud
Faraj
Sanabel

• Com reaccionen emocionalment els personatges?

Pots detectar algun moment del film on sigui molt explícit algun dels següents sentiments per part d'algun dels personatges principals?

	Sentiment	Personatge	Moment del film
Ira			
Tristesa			
Temor			
Plaer			
Estimació			
Sorpresa			
Disgust			
Vergonya			
* AJUDA			
Ira : fúria, ultratge, ressentiment, còlera, exasperació, indignació, aflicció, acritud, irritabilitat, hostilitat, violència, odi, etc.			
Tristesa : pesar, malenconia, pessimisme, llàstima, autocompassió, solitud, abatiment, desesperació, aflicció, esllanguiment, etc.			
Temor : ansietat, aprensió, nerviosisme, preocupació, consternació, inquietud, cautela, incertesa, por, terror, fòbia, pànic, etc.			
Plaer : felicitat, alegria, diversió, orgull, embadaliment, gratificació, satisfacció, eufòria, èxtasi, etc.			
Amor : acceptació, simpatia, confiança, amabilitat, afinitat, devoció, adoració, afecte, estima, tendresa, consideració, predilecció, etc.			
Sorpresa : commoció, desconcert, admiració, estranyesa, atordiment, estupefacció, esbalaiment, meravellament, etc.			
Disgust : menyspreu, avorriment, aversió, disgust, repulsió, desplaer, desgrat, pena, aflicció, sofriment, turment, empipament, molèstia, decepció, malestar, etc.			
Vergonya : culpabilitat, molèstia, disgust, remordiment, humiliació, mortificació, deshonor, penediment, etc.			

➤ Ideològicament en quina part de la ratlla dirieu que es troben els distints personatges? Posa el nom en el segment de la ratlla que creguis que li correspon:

Radicals	Moderats
.....	.....
.....	.....
.....	.....

◆ Exercicis o activitats

◆ Mesures a favor de la pau.

Proposar algunes mesures a favor de la pau en les quals hi hagués participació dels infants. Es poden idear dues delegacions de pau una d'israeliana i una de palestina, i que cadascuna prepari les mesures que cal adoptar en un programa de cinc punts.

Es prepara una taula de negociacions. Els qui no pertanyin a la taula han de pensar en els inconvenients de les mesures que es presenten, des del punt de vista de la legalitat, dels interessos dels altres països, del poc realisme de les propostes, etc.

♦ Maneres de dir PAU

Triar un mot que signifiqui PAU en alguna de les llengües que proposem o les que es parlin a la classe o en altres que coneguis i dibuixar el mot en un gran mural. Cadascú tria la forma i color i tipologia de les lletres.

Significats de la paraula PAU en distintes llengües:

Sahlom	hebreu	la pau sigui amb tu
Sala'am	àrab	relació amb Al.là
Eirene	grec	harmonia a l'interior del grup
Pax	llatí	ordre i autoritat
Shanti	hindú	esperit atemperat, pau mental
Hop'ing	xinès	esperit atemperado, ordre polític
Heiwa	japonès	harmonia

♦ L'opinió de Sanabel

Analitzar alguna opinió que s'expressa en el documental com ara la de Sanabel: "Els infants són innocents. Pot ser una manera d'iniciar la pau, fer amistat entre els infants. Cap nen palestí no ha explicat mai la seva realitat a un nen hebreu. Són els infants els que poden acostar-se i permetre de fer alguna passa. Per això vull saber la teva opinió i saber què en penses, encara que no tinguem el mateix punt de vista. Si hi hagués més comunicació, potser ens comprendríem més"

➤ Quins per a mi són els moments més especials del documental per a tu?

- 1.
- 2.
- 3.

➤ Quins són els moments de més duresa?

- 1.
- 2.

➤ Quins són els moments de més simpatia del documental?

➤ Tria l'entrevistat o entrevistada que t'hagi caigut millor i inventa un diàleg entre ell i tu. Què li preguntaries, que li aconsellaries, que li suggeriries, etc. ?

(El teu nom) -
 (el nom del noi o noia)-
 -
 -

- Canviar el final del documental

◆ Com a resum

- Al final del film creus que s'han acomplert les expectatives que prometia la caràtula?
- Al final del visionat pots identificar de quina escena es tracta o és un muntatge que no té res a veure amb la pel·lícula?
- Què t'hi sobra o què t'hi falta?

- Personalitza la caràtula.

Dibuixa la teva caràtula a partir d'elements distints que pots trobar a Internet: lletres, fotografies dels actors, fotogrames de publicitat, etc.

PARLEM DELS DRETS DELS INFANTS

Principi 10: L'infant ha de ser protegit contra les pràctiques que puguin fomentar la discriminació racial, religiosa o de qualsevol altra mena. Ha de ser educat en esperit de comprensió, tolerància, amistat entre els pobles, pau i fraternitat universal, i amb plena consciència que ha de consagrar les seves aptituds i energies al servei dels seus semblants.

- Quina relació té aquesta pel·lícula amb els Drets dels infants?

- Podria servir per a il·lustrar el **desè principi** de la Declaració dels drets dels infants? Per què?
- Saps algunes pel·lícules que també poguessin exemplificar aquest principi?
- Hi ha alguna altra pel·lícula que et faci pensar en aquest documental?
- Hi ha alguna lectura que et faci pensar sobre aquest tema?
- Has vist alguna imatge que pugui il·lustrar aquesta problemàtica?

♦ Tenir dret a ser educat en esperit de comprensió, tolerància i amistat

- Comenta la lletra de la cançó de Lluís Llach, de l'àlbum *Geografia*. Si en tens ocasió, escolta-la.

PALESTINA

El teu nom un bell estel a l'Orient.
El teu nom esperança, el teu nom una espina,
el teu nom mirall precís que ens reflecteix.

Més enllà de les ones d'un mar que ens aveïna
et cantem el pervindre, el teu nom, el coratge,
el teu nom Palestina.

Dels teus camps de pell bruna t'arrabassen els arbres
com si així et desarrelessin el demà.
Els teus fills els soterrren quan encara somriuen
esperant que així el teu ventre es torni un erm.

Naixeran oliveres de destí mil·lenari
perquè els ocells hi cantin el teu nom, que és coratge,
el teu nom Palestina.

Quan et nafren els braços, l'odi esdevé feixisme
colpejats pels qui escarneixen llur passat.
Seran les teves ales, d'un vol que veuràs lliure
si s'allunya la venjança del teu cor.

Més enllà de les ones d'un mar que ens aveïna
et cantem l'esperança, el teu nom és pervindre,
el teu nom Palestina.

- Comentar aquesta composició gràfica:

- Quin sentit pot tenir aquesta imatge ?
  - Pots identificar els distints components de la imatge ?
  - Què hi ha en el colom al mig de les dues senyeres ?
  - Creus que és una bona representació?
- Justifica les teves respostes.

◆ Teatralització

Proposta: Es dona una breu història embrionària a grups de 4 o 5 estudiants i l'han de desenvolupar dramàticament, ja sigui amb mímica, amb veu, fent un petit guió, incorporant banda sonora etc. i usant o no auxiliars, per exemple disfresses improvisades, pintures facials, màscares, etc. En definitiva, han de vivificar la història, i fer-la creïble. Una vegada cada grup ha representat la història ens preguntem quina ha estat la posada en escena més versemblant, més enriquidora, més realista, més imaginativa, etc. I ens demanem com es pot resoldre el cas que plantejem. Ens posem a imaginar solucions i ens proposem de trobar-hi alternatives.

A casa tenen conviccions i m'han inculcat que la nostra forma de vida és la millor i la justa. Cal que menyspreï la dels altres, que no sols no aporten res de nou, sinó que amenacen la nostra tradició i dissolen els nostres costums.

- . De quina mena de conviccions ha de parlar el/la protagonista?
- . Hi ha alguna convicció que pugui fer menysprear els altres?
- . No s'amaga un cert orgull o superioritat en aquestes afirmacions?

◆ Què fer?

Per tal d'ajudar a fer realitat aquest dret:

- Què hi pot fer la meva família?*
- Què hi pot fer l'escola?*
- Què hi poden fer els mitjans de comunicació?*
- Què hi pot fer la societat?*
- Què hi pots fer tu?*

PARLEM DE CINEMA

Gèneres en cinema: el documental

El documental és un cinema eminentment didàctic. Des de l'inici ha estat un gènere conreat amb autoritat i eficàcia. Molt sovint la dificultat de les filmacions i les condicions adverses han estimulat els tècnics a inventar recursos per tal de fer arribar el missatge.

Avui el documental és un gènere molt apreciat i d'una o altre classe es troba a les cartelleres dels cinemes, tan pel paper de descripció que fa de la realitat -més ampla i aprofundida que els mitjans habituals, com és ara la premsa, la radio i la TV- com perquè han esdevingut també espectacle i tècnicament són d'una qualitat equiparable a les pel·lícules comercials.

▪ Qüestions

- . Havies vist mai un documental?
- . Quins són els trets més remarcables d'un documental?
- . Es pot donar que hi hagi pel·lícules que semblen documentals i documentals que semblin pel·lícules?
- . Quines avantatges i desavantatges trobes entre els documentals i els films de ficció?

AVALUACIÓ

A tu què t'ha dit el documental?

- Escribeu tres ratlles justificant la teva opinió sobre el documental.

1. 2. 3.

- Creus que el documental es decanta cap a una posició o altra?
- Diries que afavoreix els àrabs o els israelians?

Autoavaluació

- Què he après a partir del documental ?
- Per què m'ha servit o em pot servir haver vist i treballat aquest documental?
- Quina relació té el que hem vist i la meua vida?
- Si hagués de triar una imatge per resumir la meua valoració de l'estudi d'aquest article seria... (Buscar una imatge tipus fotografia, paisatge, icona, logo, etc.)
- Després de veure el film, de les converses que hem tingut, dels exercicis que hem fet, ha canviat alguna cosa en el meu pensament o en els meus sentiments i en els dels meus companys de classe?

PER SABER-NE MÉS

Filmografia

- *¿Dónde está la casa de mi amigo?* Majid Majidi
- *Detras de los muros*, Uli Barbash, 1984
- *El cuento de las gemas*, Michel Khleifi, 1994
- *Yom, Yom*, Amos Gitai, 1999
- *Crónicas palestinas*, Miguel Littin, 2001

Webs

- www.promisesproject.org pàgina oficial de la pel·lícula.
- www.solidarite-palestine.org informacions diverses, articles, dossiers, novetats, etc.
- www.paix-en-palestine.org informacions diverses, dossier sobre els infants de la intifada.
- www.medintelligence.free.fr dossiers sobre s països distint: Israel, Palestina i altres països. Informacions sobre l'estat, la societat, l'economia, la història etc.
- www.palaestina.ch/f pàgina de l'associació Suisse-Palestine: articles actuals, activitats.